

РЕШЕНИЕ

№ 6138

гр. София, 28.10.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XXII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 01.10.2021 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Светлана Димитрова

ЧЛЕНОВЕ: Радина Карамфилова-Десподска

Ванина Колева

при участието на секретаря Ирена Йорданова и при участието на прокурора Куман Куманов, като разгледа дело номер **8152** по описа за **2021** година докладвано от съдия Радина Карамфилова-Десподска, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда чл.285, ал. 1, изр. 2 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/, във вр. с глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по касационна жалба на Е. С. Я., чрез процесуалния му представител адв. П. от САК, срещу Решение № 3668 от 07.06.2021 г., постановено по адм. дело № 5471/2020 г. по описа на Административен съд София – град, 69 състав, с което е отхвърлен предявеният иск от касатора за заплащане на сумата от 3 000 лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди за периода от 11.06.2020 г. до 05.08.2020 г. от незаконосъобразни бездействия на затворническата администрация в Затвора - [населено място] да осигури явяването му на ТЕЛЖ на 10.07.2020 г., както и да му предостави необходимите лекарства за успокоение.

Релевиран са касационни основания по чл. 209, т. 3 АПК – неправилност на решението поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и необоснованост. Искането до съда е за отмяна на решението и постановяване на съдебен акт, с който да бъде уважена исковата претенция, ведно със законна лихва от датата на подаване на исковата молба. Ищецът твърди, че неимуществените вреди са настъпили в резултат от липса на адекватно медицинско обслужване в Затвора - [населено място]. Твърди, че на 11.06.2020 г. в 10:00 ч. сутринта представил на медицинската сестра в затвора писмо за насрочен

преглед пред ТЕЛК в V МБАЛ – С. ЕАД, но му било казано, че трябва да направи допълнителни изследвания и може да се яви на друга дата през септември, с което му било отказано съдействие и пропуснал насрочената дата за преосвидетелстване. На следващо място, твърди, че психиатър към затвора в [населено място] му предписал „хапчета за спокойствие“, които му били неправомерно спрени от лекаря в затвора в [населено място]. Без тези хапчета се чувствал неспокоен и започвал да си гризе ноктите от нерви. Предоставянето им било възобновено след подаване на исковата молба. Сочат се процесуални нарушения при постановяване на обжалваното решение, изразяващи се в позоваване на съда на факти, състояли се след края на исковия период – 05.08.2020 г., които са неотнормими към предмета на делото. На следващо място, сочи се, че липсва в мотивите на решението изрично изявление относно това дали съдът кредитира заключението на експертизата, поради което неправилно е основал съдебния акт на последното. Поддържа, че от доказателствата по делото става ясно, че лекарят в Затвора - [населено място] – д-р Т., не е предприел никакви действия по изпълнение на предписанията за извършване на необходимите изследвания за явяване на ТЕЛК до 05.08.2020 г., когато ищецът е бил преместен в Затвора - [населено място]. С тези аргументи се заявява, че Я. не е получил своевременно дължимо медицинско обслужване, което представлява нарушение на чл. 133 от ЗИНЗС и покрива една от хипотезите по чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС. Изложеното провокирало у ищеца значителен дискомфорт и притеснения – страх за живота и здравето. Моли да бъде уважена исковата му претенция в размер на 3 000 лв. за претърпени неимуществени вреди, ведно със законна лихва от датата на подаване на исковата молба.

Ответникът - Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, не изпраща представител в съдебно заседание, не изразява становище по исковата претенция.

Представителят на Софийска градска прокуратура изразява становище за неоснователност на касационната жалба.

Административен съд София - град, X. касационен състав, като се запозна с обжалваното съдебно решение, съобрази доводите и възраженията на страните и обсъди наведените касационни основания и тези по чл. 218, ал. 2 АПК, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

По допустимостта на касационната жалба:

Касационната жалба е процесуално допустима, като подадена в срока по чл. 211, ал. 1 АПК от надлежна страна по смисъла на чл. 210, ал. 1 АПК и срещу съдебно решение, подлежащо на касационен контрол.

Производството пред АССГ е образувано по предявения от Е. Я. иск с правно основание чл. 284 ЗИНЗС, вр. чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за присъждане на обезщетение в размер на 3 000 лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди за периода от 11.06.2020 г. до 05.08.2020 г. от незаконосъобразни бездействия на затворническата администрация на затвора в [населено място] да осигури явяването му на ТЕЛК на 10.07.2020 г. и да предостави необходимите му лекарства за успокоение.

С оглед обстоятелствата, изложени в исковата молба, становищата и исканията на страните в хода на делото, след приложението на чл. 284, ал. 3 ЗИНЗС, съдът е събрал относимите към предмета на спора доказателства и е установил фактическата обстановка въз основа на изложените по делото факти и след обсъждане доводите на страните, както следва:

През исковия период ищецът Я. изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ в Затвора - [населено място], като въз основа на Заповед № Л-3993 от 04.09.2019 г. на началник отдел „СДВРП“ при ГДИН по негова молба е преведен в Затвора - [населено място] за включване в образователен процес за учебната 2019 – 2020 г.

Съгласно представената медицинска документация е установено, че същият страда от бронхиална астма от 2017 г. и има издадено ЕР на ТЕЛК при УМБАЛ П. № 305 от 22.01.2018 г. с водеща диагноза „Бронхиална астма с алерг. компонента и лека дихателна недостатъчност, състояние след белодробна туберкулоза“. С Протокол № 7/20.02.2020 г. на медицинска комисия при СБАЛЛС - С. ищецът е представен за преосвидетелстване от ЛКК към болницата и е дадено заключение за необходимост от явяване пред ТЕЛК за периодично преосвидетелстване и допълване на диагнозата му с „ХОББ – хронична обструктивна белодробна болест (хроничен бронхит и белодробен емфизем) – усложнение на бронхиалната астма“. От регионалната картотека на медицинската експертиза е насочен към ТЕЛК към V МБАЛ С. ЕАД. На Е. С. Я. е изпратено писмо от 09.06.2020 г., получено от него на 11.06.2020 г., за явяване на ТЕЛК – V МБАЛ С. ЕАД на 10.07.2020 г., на която дата той не се е явил. Поради неявяването му на ТЕЛК на 10.07.2020 г. липсва решение на ТЕЛК – V МБАЛ С. ЕАД с допълнената диагноза.

Установено е, че в писмото са посочени 4 изследвания, които следвало да бъдат направени и представени на комисията: рентгенография на белите дробове, функционално изследване на дишането, А.К.Р., консултация с пулмолог и епикриза от стационарно лечение /с каквато ищецът е разполагал/. Съгласно представена медицинска справка от 23.11.2020 г. на д-р Т. – директор на МЦ при Затвора - [населено място], е установено, че рентгеново изследване на бял дроб се извършва в СБАЛЛС към Затвора - [населено място], но другите изследвания не е било възможно да бъдат извършени в МЦ към затвора, а след извеждане до МИ-МВР болница. На пациента Я. било обяснено, че в условията на утежнена епидемиологична обстановка посочените изследвания не могат да бъдат проведени „на момента“, което наложило предлагането на нова дата за явяване пред ТЕЛК за м. септември.

Междувременно, преди назначената дата за явяване на ТЕЛК на 10.07.2020 г., с декларация от 27.06.2020 г. до директора на училището в Затвора - [населено място] Я. посочил, че желае да прекрати обучението си в Затвора - [населено място] и да изтърпява наказанието си в Затвора - [населено място], тъй като не вижда близките си. С декларация № 443 от 29.06.2020 г. ищецът Е. С. Я. се е отказал от учебна дейност като ученик в 6-ти клас за учебната 2020 г. – 2021 г., като е посочил, че е много далече за близките му да го посещават в [населено място]. Освен това ИСДВР на II-ра група не работел с всички, а само с определени лишени от свобода и не желаел да му замени режима от строг на общ. Издадена е Заповед № Л-3121 от 29.07.2020 г. на зам. главния директор на ГДИН за превеждане на Е. С. Я. в Затвора - [населено място], което е осъществено на 05.08.2020 г.

Приетата по делото съдебно-медицинска експертиза /СМЕ/ установила, че ищецът Е. С. Я. страда от бронхиална астма, която е лекувана в Затвора – [населено място] с инхалатор Ф., съдържащ кортикостероид и бета агонист. Безспорно е, че в Затвора - [населено място] имало лаборатория и рентген, където може да се проведе рентгенография на белите дробове. Останалите изследвания /функционално изследване на дишането, А.К.Р. и консултация с пулмолог/ се провеждали в МВР-Болница, тъй като болницата на затвора не разполагала с пулмолог.

По втората част на исковата претенция е установено, че психиатрична диагноза не е спомената в документите от ТЕЛК, както и в медицинското му досие от МЦ към затвора в [населено място] и този в [населено място], въпреки назначеното от психиатър лечение с невролептици. Според СМЕ Е. С. Я. е получавал Л. по време на престоя си в Затвора - [населено място]. Установено е още /от амбулаторен журнал за периода от 09.06.2020 г. до 01.09.2020 г./ че Е. С. Я. е консултиран през този период няколко пъти във връзка с психиатричното му състояние, както следва: на 22.06 – изписани са Л. и Н., 29.06 – изписани са Ф., Л. и Н., 09.07 - Н., 13.07 – Н. и дадена рецептурна книжка „на ръка“, 20.07 – Н.. Лечение с Л. му е назначено от психиатър и отново е спряно от психиатър, тъй като на 29.09.2020 г. е започнато ново лечение със С. и Акинетон, към която дата ищецът вече е бил преместен в Затвора – [населено място].

С решението си по делото административният съд е отхвърлил предявения от Я. иск като неоснователен. За да постанови този резултат, съдът е приел, че по делото не са установени незаконосъобразни бездействия на затворническата администрация в исковия период, от които да произтичат твърдените за причинени неимуществени вреди. Съдът е преценил като недоказани и твърдените от ищеца вреди, представляващи дискомфорт, страх за живота и здравето, посочвайки, че подобна тежка форма на нечовешко и унижително третиране по смисъла на чл.3, ал.1 ЗИНЗС не се установява от доказателствата по делото, нито че е достигнато минималното ниво на суровост, необходимо за установяване на жестоко, нечовешко или унижително отношение по смисъла на чл. 3, ал. 1 ЗИНЗС.

Решението е валидно, допустимо и правилно.

По приложението на процесуалния закон:

При постановяването му не са допуснати релевираните с жалбата нарушения на съдопроизводствените правила. Съдът е разгледал и анализирал подробно всички представени по делото доказателства, включително се е произнесъл мотивирано защо кредитира свидетелските показания на свидетелите, които са ангажирани от ищеца за доказване на твърдените с исковата молба факти. На следващо място, не представлява процесуално нарушение липсата на мотиви относно основанията на съда да кредитира заключението на СМЕ. При положение, че същото е обсъдено заедно с другите доказателства по делото съгласно чл. 202 от ГПК, вр. с чл. 144 АПК, и не е изрично отхвърлено като годно доказателствено средство, то е излишно излагане на мотиви за приемането му отделно от това.

Не представлява процесуално нарушение анализът на обстоятелството какъв е периодът, който е отнело явяването на ищеца пред ТЕЛК – П. и получаване на съответното експертно решение /което към датата на постановяване на първоинстанционното решение не е представено/, доколкото то е индиция за това колко време обективно е необходимо за подготвяне на необходимите медицински документи и получаване на съответното ЕР, особено в настоящата усложнена здравна ситуация, и то по отношение на осигуряване на консултация с пулмолог. Ноторно известно е, че заболяването от COVID-19 в много от случаите налага консултация с пулмолог, което обуславя и затруднения достъп до такива специалисти. На следващо място, първоинстанционният съд не е мотивирал решението единствено с този аргумент, а е изложил подробни съображения защо в случая намира, че не е налице незаконосъобразно бездействие на затворническата администрация, които сами по себе си са достатъчни за обосноваване на изводите на съда. Поради това настоящият

касационен състав намира обжалваното съдебно решение за обосновано и постановено при спазване на съдопроизводствените правила.

По приложението на материалния закон:

Не е налице твърдяната от касационния жалбоподател неправилност на обжалваното решение, основана на нарушение на приложимия материален закон. Въз основа на събраните по делото доказателства в обжалваното решение е изведен правилният извод за неоснователност на предявения иск, при неустановяване на сочените в исковата молба обстоятелства, от които ищецът претендира да са причинени неимуществени вреди.

Съгласно разпоредбата на чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода или задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения по чл. 3, който в своята ал. 1 предвижда, че тези лица не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. В разпоредбата на чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС е направено примерно изброяване на хипотези, които законодателят счита за жестоко, нечовешко и унижително отношение - поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаят чувство на страх, незащитеност или малоценност, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод извършване на административна дейност. Законът забранява осъдените да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко и унижително отношение и задължава държавата да им осигури, от една страна, условия за изтърпяване на наложено им наказание, съобразени с уважението към човешкото достойнство, от друга - начинът и методът на изпълнение на наказанието да не ги подлага на страдание или трудности от степен над неизбежното ниво на страдание, присъщо на задържането/изтърпяване на наказанието, и от трета - като се има предвид практическите нужди на задържането/изтърпяване на наказанието, тяхното здравословно и физическо състояние, лицата, изтърпяващи наказание, да не бъдат поставяни в неблагоприятни условия, непропорционални с оглед необходимото ограничение, свързано с изтърпяване на наказанието.

Фактическият състав на отговорността на държавата на основание чл. 284 ЗИНЗС с оглед твърденията в исковата претенция изисква кумулативното наличие на няколко предпоставки: незаконосъобразно бездействие в нарушение на чл. 3, ал. 1 ЗИНЗС; наличие на причинени неимуществени вреди; причинна връзка между нарушението и настъпилите вредоносен резултат. Нормата на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС въвежда оборима презумпция за наличие на неимуществени вреди в случаите на нарушения по чл. 3 от с.з. - доказването на самия факт на незаконосъобразното бездействие на ответника е достатъчно, за да се направи извод за наличие на вреди, които не следва да бъдат доказвани от ищеца.

Правилен е изводът на първоинстанционния съд, изведен от установената по делото фактическа обстановка, че в случая не са налице законовите предпоставки, обуславящи пълната или частична основателност на предявения иск за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се в дискомфорт, страх за живота и здравето,

произтичащи от неосигуряване явяването му пред ТЕЛК и на лекарства в затвора в [населено място] в периода 11.06.2020 г. – 05.08.2020 г., предмет на исковата молба.

Претенцията за обезщетяване се основава на твърденията, че затворническата администрация в лицето на директора на МЦ към Затвора – [населено място] не са осигурили явяването на ищеца Я. пред ТЕЛК на 10.07.2020 г. и не са му предоставяли в посочения период лекарства, от които има нужда, „за спокойствие“.

По отношение на твърдяното незаконосъобразно бездействие, изразяващо се в липса на съдействие от страна на МЦ към Затвора – [населено място] за явяване пред ТЕЛК на 10.07.2020г.:

На първо място, настоящият касационен състав намира, че не е налице нарушение на затворническата администрация, конкретно на директора на МЦ към Затвора – [населено място], изразяващо се в неосигуряване на медицинско обслужване на ищеца.

На първо място, безспорно е, че за исковия период на ищеца не е отказан достъп до медицинска помощ. В тази връзка е доказано, че за периода от 11.06.2020 г. до 05.08.2020 г. Е. С. Я. е консултиран 5 пъти /на 22.06, 29.06, 09.07, 13.07. и на 20.07/, като са му предоставяни невролептици - Л. и Н., както и инхалатор за белодробното му заболяване. Данните от всички амбулаторни журналы сочат, че ищецът е прегледан в МЦ на Затвора [населено място] почти всяка седмица. Ищецът е получавал комбиниран препарат за инхалации за лечение на бронхиалната астма, за исковия период от 11.06.2020 г. до 05.08.2020 г. не са регистрирани астматични пристъпи, т.е. състоянието му по отношение на белодробния статус не се характеризира с динамика, която е налагала по-чести консултации или промяна на назначената терапия, нито се установява спешност за посещение на лечебно заведение извън намиращия се в затвора МЦ.

На следващо място, по отношение на явяването на ищеца пред ТЕЛК, следва да бъде съобразено, че МЦ към Затвора - [населено място] е осигурявал през исковия период обслужване на повече от 1000 л.св., за които също се налагали допълнителни изследвания, включително извеждане във външни лечебни заведения, като през м. юни 2020 г. са преминавали през МЦ на Затвора - [населено място] близо по 28 човека на ден.

По отношение конкретно на претенцията на ищеца е установено, че за явяването му пред ТЕЛК през юли е следвало да бъдат направени допълнителни изследвания във външни лечебни заведения, за което е било необходимо да се създаде организация във връзка с извеждането му при съобразяване с нуждата и на останалите лишени от свобода. В случая, както се посочи по-горе състоянието на Я. през исковия период не е претърпяло никакви значими промени – влошаване, което да е налагало спешност и приемане за изследвания без предварителна организация. Изложеното води до извод, че не е било обективно възможно, а и наложително спрямо обстоятелствата, ищецът да се яви пред ТЕЛК на определената му дата през юли.

Отделно от това, по делото е безспорно, че самият ищец е пожелал да бъде преместен в Затвора – [населено място] още в края на юни, тоест преди определената му дата за преосвидетелстване на 10.07.2020 г. пред ТЕЛК към V МБАЛ С. ЕАД, намираща се в [населено място], като сам се е поставил в положение да не може да изпълни предписанието за преосвидетелстване.

По отношение на твърденията за неосигуряване на психиатрични лекарства:

По делото е безспорно установено, включително чрез заключението на назначената СМЕ, че ищецът е получавал Л. в Затвора - [населено място], въпреки липсата на ясно формулирана психиатрична диагноза, а единствено поради това, че при постъпването си в Затвора – [населено място] е твърдял, че е зависим към него. От

представените амбулаторни журнали е безспорно установено, както се посочи по-горе, че през исковия период ищецът е посещавал МЦ към Затвора – [населено място] 5 пъти, при което са му предоставяни невролептици /което се установява от заключението на СМЕ/ - Л. и Н.. Според показанията на свидетеля Х. Д. Ф., които правилно са кредитирани от първоинстанционния съд, Е. Я. бил напрегнат, ходил на лекар и му давали приспивателни хапчета. С оглед на изложеното съдът намира, че през исковия период ищецът е получавал редовно лекарствата, които са му изписани от психиатър, макар и без да има уточнена диагноза, като не се установи нарушение под формата на незаконосъобразно бездействие на директора на МЦ в Затвора – [населено място] в тази връзка.

Промяна в терапията му е направена от психиатър в Затвора – [населено място] извън исковия период – на 25.09.2021 г., когато лечението било заменено с други невролептици, поради което е неотнормимо към претендираните с иска вреди. Съгласно чл. 149, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС цялостната дейност по снабдяването с лекарства се ръководи и контролира от директорите на лечебните заведения към местата за лишаване от свобода, а лекарства с упойващо или наркотично действие се предоставят на нуждаещите се само в рамките на предписаната дневна доза. В тази връзка настоящият състав напълно споделя изводите на първоинстанционния съд, че предвид липсата на конкретна диагноза и предписание от психиатър относно дневната доза на приеманите от ищеца лекарства /поради зависимост съгласно собствените му твърдения/, конкретната дневна доза е изцяло в преценката на директора на МЦ към затвора на основание чл.149, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС. В случая безспорно ищецът е получавал ежедневно една таблетка Л..

Поради всичко гореизложено настоящият състав намира, че не се доказаха твърденията на ищеца за наличие на незаконосъобразно бездействие на МЦ към Затвора - [населено място] по смисъла на чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС. Съгласно събраните по делото доказателства липсват основания да се приеме, че спрямо Я. е прилагано насилие, което може да се приеме за изтезания, жестоко, нечовешко или унижително отношение. Понесените неудобства и дискомфорт /както се сочи в исквата молба/ във връзка с осигуряване на явяването му пред ТЕЛК не представляват неоснователно забавяне, а са наложени от обстоятелствата, свързани с изтърпяване на наказанието, отвеждане до външни лечебни заведения за консултации и изследвания, както и не на последно място – от усложнената епидемиологична ситуация и затруднения достъп до консултации с пулмолог във връзка с нея. С оглед на това не се установява осъществено от затворническата администрация поведение, представляващо погазване на човешките права на лицето и надхвърлящо неизбежните неудобства, свързани със самото естество на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ и съпътстващите го ограничения. По отношение на твърденията за лишаване от лекарства, съгласно представените писмени доказателства – извлечение от медицински журнал, е безспорно установено обратното, поради което липсва основание да се прави извод за противозаконни бездействия на Затвора – [населено място].

На следващо място, липсва и причинна връзка с твърдените от Я. неимуществени вреди.

Според показанията на свидетеля Б. Б. М. ищецът се жалел от д-р Т., че не му обръща внимание, оплаквал се, че не може да диша, заключвал се в себе си, не споделял. Постоянно се оплаквал, че не е добре, но „психически си бил добре човекът“. Дори преди да получи писмото на ТЕЛК се оплаквал от условията в килията – течала вода и имало мухъл. Тревожел се, че искат да го преместят в общежитието в К.. Съгласно изложеното се налага извод, че емоционалните преживявания на ищеца, описани като дискомфорт, страх за живота и здравето, не са свързани със

заявеното от него бездействие на затворническата администрация, конкретно на директора на МЦ към затвора, а са били следствие от други обстоятелства – неудобство с оглед битовите условия в затвора, притеснения за евентуално преместване, отдалеченост от близките му. Както споделя свидетелят М., дори преди да получи писмото на ТЕЛК, се оплаквал от условията в килията. Поради изложеното съдът намира, че липсва причинна връзка между твърдените от ищеца вреди и поведението на затворническата администрация.

При липсата на незаконосъобразни бездействия на администрацията на Затвора – [населено място], на които се основава предявения иск и от които се твърди да са произтекли сочените в исковата молба последици - неимуществени вреди за ищеца, правилно същият е отхвърлен с обжалваното решение като неоснователен.

При така изложените съображения решението на съда като правилно следва да бъде оставено в сила.

Така мотивиран и на основание чл. 221, ал. 2, предл. първо АПК Административен съд София-град, XXII касационен състав

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 3668 от 07.06.2021 г., постановено по адм. дело № 5471/2020 г. по описа на Административен съд София – град, 69 състав.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.